

ERFRECHT IN FAMILIALE KMO'S OOK EEN ZAAK VAN DERTIGERS

HANNE MARTENS
Senior Manager Estate Planner

JULIE DEKKER
Senior Manager Familieadviseurs

Startte je met frisse moed je eigen zaak op? Of zit je al enkele jaren verder en droom je ervan dat je kinderen later het roer overnemen? Misschien is die wissel van de macht al bijna realiteit? In welke fase je familiale KMO ook zit, erfrecht is altijd een actueel thema. De experts van advieskantoor Van Havermaet laten hun licht schijnen op vier belangrijke fases.

20-40 JAAR

De levensfase dat je trouwt en aan kinderen begint. Professioneel de leeftijd waarop je je vennootschap opricht.

Aandachtspunten: Het huwelijksstelsel waaronder je getrouwd bent, kan een impact hebben op wie eigenaar is van jouw vennootschap. Ben je bijvoorbeeld gehuwd onder het wettelijk stelsel? En richt je op jouw naam een vennootschap op tijdens je huwelijk? Dan zal je vennootschap in principe tóch voor de helft in eigendom toebehoren aan je echtgeno(o)t(e). Dat leidt tot vervelende situaties bij een (v)echtscheiding.

Als je overlijdt, vererft het vruchtgebruik over de aandelen van jouw vennootschap automatisch naar jouw echtgeno(o)t(e). *Ongeacht* of je getrouwd bent onder het wettelijk stelsel, dan wel het stelsel van scheiding van goederen. Dit geldt ook met betrekking tot aandelen die je van bijvoorbeeld je ouders erfde.

In de praktijk geeft dit vaak aanleiding tot ongewenste situaties. Omdat het vruchtgebruik over aandelen van een vennootschap inhoudt dat jouw echtgeno(o)t(e) het stemrecht geniet op de algemene vergadering. En dus controle krijgt. Je kan je de vraag stellen of dit wenselijk is...

Ben je gescheiden? Dan vererven de aandelen in volle eigendom naar jouw kinderen. Maar ook

dan bestaat het risico op inmenging door jouw ex-partner. Als ouder van minderjarige kinderen beheert hij of zij namelijk het vermogen dat zij van jou erven. Ook hier zal de zeggenschap en de inkomsten toekomen aan de ex-partner tot je kinderen 18 jaar zijn.

De oplossing? Met een huwelijkscontract regel je de eigendomsrechten zwart op wit. En zet je vermogensrechtelijk gezien de puntjes op de i. Een testament geeft je dan weer de mogelijkheid om te bepalen naar wie de aandelen gaan na jouw overlijden. Ook kan je hierin een beschermingsmaatregeling inbouwen naar minderjarige kinderen en/of een uitsluitingsregeling naar jouw ex-partner.

40-50 JAAR

Je zaak groeit en je bouwt vermogen op. Je kinderen gaan richting de 18.

Aandachtspunten: Wat gebeurt er met je vennootschap als je overlijdt? Een controlestructuur, zoals een burgerlijke maatschap, garandeert dat je zaak wordt verdergezet zoals jij dat wilt. Zo'n structuur regelt enkel de zeggenschap, niet de eigendom.

Heb je nog minderjarige kinderen, dan is het mogelijk om een *tussenregeling* te maken. Je bepaalt dat bij jouw overlijden de zeggenschap eerst naar een vertrouwenspersoon gaat. Pas als je kinderen een bepaalde leeftijd bereiken, zijn zij aan zet. Zo bescherm je je kinderen tegen situaties waarin ze op hun achttiende plots in de bestuursstoel komen te zitten. Of over een groot kapitaal kunnen beschikken.

Een controlestructuur regelt enkel de zeggenschap, maar niet de erfbelasting die je kinderen moeten betalen op hetgeen ze erven. Een

successieverzekering beschermt hen hierin. Want je vennootschap is door de jaren heen meer waard geworden. De schulden zijn afgenomen en je begint een vermogen op te bouwen. Wat de erfbelasting doet oplopen. Je kinderen moeten binnen het half jaar na je overlijden erfbelasting betalen op hun deel van de erfenis. Een successieverzekering garandeert dat zij niet in de problemen komen. De verzekering keert een bedrag uit voor het betalen van de erfbelasting. Voor veertigers en vijftigers zijn de te betalen premies bovendien zeer beperkt.

de leiding van het bedrijf over? Hoe zit het met de schoonfamilie? Het is maar een greep uit alle vragen waarvoor een antwoord nodig is. De afspraken worden volledig afgestemd op de wensen en noden van de familie.

De oplossing? Een familiecharter waarin je alle afspraken tussen familie en het bedrijf zwart op wit vastlegt. Zo vermijd je latere conflicten en discussies binnen de familie.

60+ JAAR

Je kinderen draaien al een hele tijd mee. Jijzelf bent klaar om een stap terug te zetten.

Aandachtspunten: Of je je aandelen verkoopt aan je kinderen, dan wel schenkt, leidt uiteraard tot een verschillende uitwerking van de overdracht. Als je verkoopt, moet er gekeken worden op welke manier de financiering door de kinderen kan gebeuren. Moeten zij alles onmiddellijk betalen? Of werk je (voor een stukje) met een lening?

Als je schenkt, kan je een aantal voorwaarden aan de schenking koppelen. Bijvoorbeeld dat de kinderen de aandelen niet zomaar mogen doorverkopen. Het is niet zo dat als je schenkt, je hiervoor helemaal geen vorm van vergoeding kan ontvangen. Door bijvoorbeeld het vruchtgebruik voor te behouden, heb je nog steeds recht op de dividenden.

Eens je hebt overgedragen hetzij via verkoop hetzij via schenking, is het zeer belangrijk dat er tussen jouw kinderen onderling afspraken worden vastgelegd op papier over de eigendom. Stel dat een kind sterft, wat dan met zijn of haar aandelen? Is er niets geregeld, vererft het vruchtgebruik naar diens echtgeno(o)t(e) en schuift schoonbroer of schoonzus plots mee aan de (vennootschaps)tafel met de overige kinderen.

De oplossing? Een regeling waarin zowel jij als je kinderen zich kunnen vinden. Je garandeert de continuïteit van je onderneming en voorziet in een voldoende inkomstenstroom voor je oude dag. Met een aandeelhoudersovereenkomst vermijd je dan weer mogelijke latere conflicten tussen de volgende generatie.

“MET EEN FAMILIECHARTER VERMIJD JE LATERE CONFLICTEN EN DISCUSSIES BINNEN DE FAMILIE.”

De oplossing? Met een controlestructuur regel je de zeggenschap en garandeer je de continuïteit van jouw vennootschap. Met een successieverzekering bescherm je je kinderen tegen hoog oplopende erfbelastingen.

50-60 JAAR

Een schakelmoment. Ofwel verkoop je je zaak. Ofwel staan je kinderen klaar om in te stappen. Wij gaan uit van dat laatste scenario.

Aandachtspunten: Dit is hét moment dat je samen met je kinderen alle belangrijke knopen doorhakt. Want een overdracht brengt veel vragen met zich mee. Stappen alle kinderen in of slechts enkele? Mogen ze allemaal eigenaar worden of enkel diegenen die actief zijn in de zaak? Hoe meer verschillende rollen, hoe complexer het verhaal wordt.

Een familiecharter legt hiervoor alle nodige afspraken vast. Welk kind neemt welke functie op zich? Is het nodig dat iedereen externe ervaring opdoet? Welk loon gaan ze krijgen? Wie neemt